

कानिधर्मकार्याणीत्यपेक्षायामाह पितेति निर्गुणानां भक्त्यादिहीनानां पित्रादयो यथोक्तसेवाफलं दातुं प्रभवन्ति ये तु भक्तास्ते पित्रादिसेवाफलं प्राप्तुं वेत्यर्थः ॥ १ ॥ लाभलाभहेतुं जितां द्वियार्थायैस्ते शब्दादिविषयजयिनः ॥ २ ॥ ३ ॥ पारिवर्हः रथाश्वकवचादिभिः अनुद्यंतं आयुधमभेयं उदयहीनं वा ॥ ४ ॥ अतिक्रमेत् जयेत् ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ दिष्टांतो नृत्युः ॥ ८ ॥ स्निग्धैर्मात्रादिभिः क्रियमाणानि अभ्यंगादीनि नायुरिति परप्रणौः प्राणान्नपोषयेत् ॥ ९ ॥ गृहस्थानामिति विनाशं बंधक्षयं यद्वा विःपक्षोपरमालापुरःसपक्षी भूत्वा हिरण्मयः शकुनिर्ब्रह्मनाम द्वा सुवर्णा इत्यादिश्रुतिषु परमात्मनि पक्षिवाचिशब्दप्रयोगदर्शनात् तेन इत्थं भावेत्तृतीया परमात्मभावेन शं परमानंदमभिकांक्षतामित्यर्थः पुलिनेषु पुलिनवस्तुनीर्थेषु निधनं मरणं श्रेयः क्रियावतां तीर्थवास्तुचितकर्मवतां तथा च स्थितिः यस्य हस्तौ च

पराशरउवाच पिता सखा योगुरवस्त्रियश्च न निर्गुणानां प्रभवन्ति लोके ॥ अनन्यभक्ताः प्रियवादिनश्च हिताश्च वश्याश्च तथैव राजन् ॥ १ ॥ पिता परं देवतं मानवानां मातुर्विशिष्टं पितरं वदन्ति ॥ ज्ञानस्य लाभं परमं वदन्ति जिते द्वियार्थाः परमाप्नुवन्ति ॥ २ ॥ रणाजिरेयत्र शराग्निं संस्तरे नृपालजो घातमवाप्य दह्यते ॥ प्रयाति लोकानमरैः सुदुर्लभान्निषेवते स्वर्गफलं यथा सुखं ॥ ३ ॥ श्रांतं भीतं भ्रष्टशस्त्रं रुदन्तं पराङ्मुखं पारिवर्हैश्च हीनं ॥ अनुद्यंतं रोगिणं याचमानं न वै हिंस्याद्बालवृद्धौ च राजन् ॥ ४ ॥ पारिवर्हः सुसंयुक्तमुद्यतं तुल्यतांगतं ॥ अतिक्रमेत्तं नृपतिः संग्रामे क्षत्रियात्मजं ॥ ५ ॥ तुल्यादिह वधः श्रेयान्विशिष्टाच्चैति निश्चयः ॥ निहीनाल्कातराच्चैव कृपणाद्गर्हितो वधः ॥ ६ ॥ पापात्पापसमाचारान्निहीनाच्च नराधिप ॥ पापएष वधः प्रोक्तो नरकायेति निश्चयः ॥ ७ ॥ न कश्चिन्नातिवैराजन्दिष्टां तव शमागतं ॥ सावशेषायुषं चापिकश्चिन्नैवापकर्षति ॥ ८ ॥ स्निग्धैश्च क्रियमाणानि कर्माणीह निवर्तयेत् ॥ हिंसात्मकानि सर्वाणि नायुरिच्छेत्परायुषा ॥ ९ ॥ गृहस्थानां तु सर्वेषां विनाशमभिकांक्षतां ॥ निधनं शोभनं ततः पुलिनेषु क्रियावतां ॥ १० ॥

पादौ च मनश्चैव सुसंयतं विद्यातपश्च कीर्तिश्च सतीर्थफलमश्नुत इति पुलिनेष्वपि समुद्रगामिन्यएव नद्यः प्रशस्ताः तथा च श्रुतिः इदं तेन्याभिरसमानमद्विर्याः काश्चसिंधुं प्रवहंति नद्यः सर्पो जीर्णा भिवत्त्वचं जहाति पापं स शिरस्कोभ्युपेत्येति योऽभुनावं प्रतिष्ठितां वेदप्रत्येव तिष्ठतीति च नावंतारकाण्यां प्रणवरूपां ब्रह्मविद्यां यद्यप्येवं सर्वासामपां ब्रह्मविद्याप्रदत्वं प्राप्तं तथापि यथा पुरोडाशं चतुर्धा करोति आग्नेयं चतुर्धा करोति ति वत्सामान्यशास्त्रं विशेषेणारुह्यते एवमत्र हि जंतोः प्राणेषूकममाणेषु रुद्रस्तारकं ब्रह्म व्याचष्टे येनासावमृच्छी भूत्वा मोक्षी भवतीति विशेषश्रुतेरविमुक्तां गतास्वेवाप्सु तन्नियम्यते अत्रापि अमृद्विति श्रौतसप्तमी पुलिनेष्विति पदेन सामीप्यव्याख्याता तेन अपां समीपेपि मरणं युक्तं ॥ १० ॥